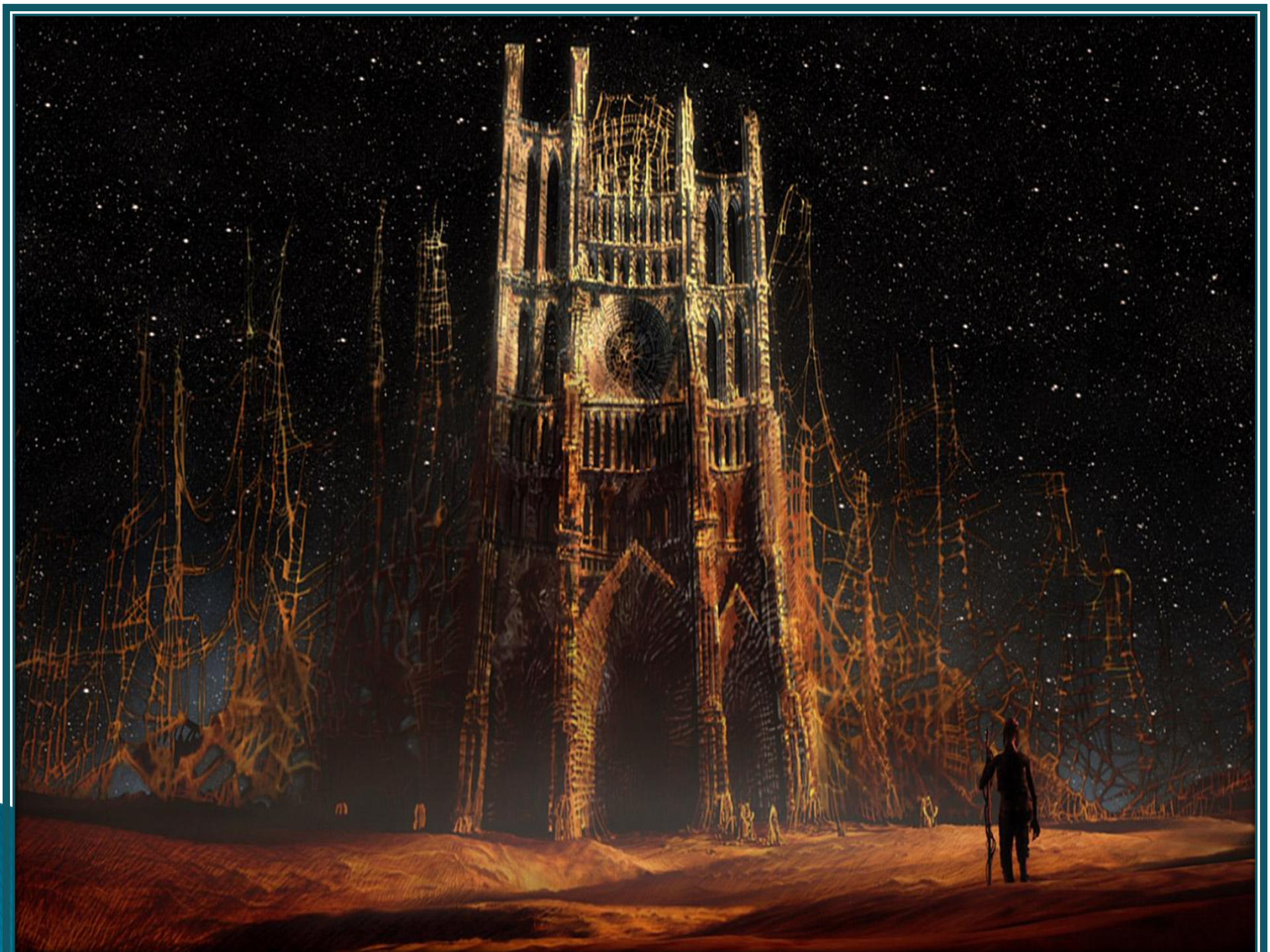

Katedra fantastyczna

Katedra Tomasza Bagińskiego

Miejsce akcji

- ▶ Nieokreślona planeta.
- ▶ W tle inna planeta, przesłaniająca słońce (stopniowo, zapewne regularnie, je odśłania).
- ▶ Jałowość ziemi wokół katedry.
- ▶ Katedra umiejscowiona nad urwiskiem, które znajduje się na miejscu prezbiterium – może to symbolizować pustkę, nieobecność sacrum.

Bohater *Katedry*

Bohater:

- Samotnik.
- Pielgrzym, wędrowiec (ma w ręku kij pielgrzymi – kostur).
- Zakurzone buty świadczą o dość długiej wędrówce.
- Zmęczony (wymiar cielesny i egzystencjalny – metaforyczny).
- *Everyman* (ang. każdy człowiek – bohater, z którym może się utożsamić każdy odbiorca).
- Jego kij jest stworzony z takiego samego materiału jak katedra (symbolika natury).

Katedra i rola światła.

Przyczyną zmian zarówno bohatera, jak i katedry jest światło. Bohater ostatecznie zmienia się w kolumnę – kolejny element katedry, natomiast rzeźby z ludzkimi twarzami pod wpływem blasku światła ożywają.

Budynek:

- Usytuowany na pustkowiu, na skraju urwiska.
- Podobny do gotyckiej katedry, ale zbudowany jakby z gałęzi – drzew.
- Duże przestrzenie między kolumnami przypominają witrażowe okna w gotyckich katedrach (tu jednak są puste).
- Pomiedzy gałęziami monumentalnych kolumn ukryte są rzeźby – twarze ludzi.

Rola światła:

- Blask światła pełni funkcję dynamizującą – rzeźby z ludzkimi twarzami mrużą oczy, budowla „ożywa”, światło ukazuje katedrę w innej perspektywie.
- Światło symbolizuje element *sacrum*, życie.

Sacrum w *Katedrze*

- ▶ Budynek ewidentnie przypomina bryłę gotyckiej katedry – sklepienie, przestrzenie witrażowe, monumentalne kolumny. Został w nim jednak zaburzony średniowieczny podział na sferę sacrum (do której miała należeć katedra) i profanum (miała ją reprezentować człowiek wchodzący w sakralną przestrzeń). Bagiński zaciera tę granicę także w ten sposób, że katedra nie jest budowlą zamkniętą – dokończoną. O ile człowieka można identyfikować jako przedstawiciela profanum, o tyle przedstawienie katedry nie jest jednoznaczne. Z powodu braku prezbiterium w miejscu, w którym znajduje się urwisko (a więc pustka i nicność), katedra mogłaby być interpretowana jako element profanum. Jednak ożywa ona pod wpływem światła, w każdym systemie symbolicznym będącego symbolem świętości, dlatego budowlę można zaliczyć do sfery sacrum.
- ▶ Ziemia w katedrze to gleba dla roślinności tworzącej katedrę, a więc można by jej przypisywać urodzajność. Jest to jednak dyskusyjne, ponieważ katedra nie składa się z drzew – to przybierające ich formę nagie gałęzie, choć ukorzenione.

Interpretacja reakcji rzeźb na światło

- ▶ „Rzeźby” są porażone światłem, jak osoby gwałtownie obudzone (odwracają twarze, wykrzywiają je, mrużą oczy, jedna z nich nieśmiało się uśmiecha).
- ▶ Pod wpływem światła rozsypuje się w proch kostur bohatera – można to interpretować jako znak, iż jego wędrówka została zakończona.
- ▶ Scena odsłonięcia się słońca, które oślepia swym blaskiem zarówno pielgrzyma, jak i ożywione rzeźby tworzące katedrę, może obrazować niezwykłość objawienia, wstrząsającego spotkania twarzą w twarz z bóstwem.

Interpretacja ostatniej sceny

Bohater staje się częścią katedry, fragmentem jej struktury – kolejną kolumną współtworzącą monumentalny budynek. Jego metamorfoza może oznaczać powrót do świata natury, lub przeciwnie – jako ktoś, kto poszukuje sensu (sacrum?), staje się on „żywym filarem” katedry, symbolu kultury, świętości (choć okaleczonej, niepełnej, bo brak w niej prezbiterium). Można też wysnuć wniosek, że oba porządki – natury i kultury – się przenikają, że natura, powstająca za sprawą słońca i na cześć słońca (symbolizującego Boga), jest tworem równie imponującym jak gotycka katedra, która stanowiła ukoronowanie duchowości i rozumu człowieka.